

- перевірити і забезпечити наявність облаштованого у відповідності до протипожежних вимог зливного майданчика автоцистерн, пожежного водоймища, дорожніх знаків і покажчиків, справної системи каналізації;

- встановити додаткових тематичні попереджуючі і розпорядчі знаки («Обмеження максимальної швидкості руху», «Рух транспортних засобів з небезпечними вантажами заборонено», «Обов'язкова висадка пасажирів») та інформаційні стенди (та/або електронне табло з «біжучим рядком») щодо суворого дотримання протипожежних правил персоналом та відвідувачами та інше;

- організувати проведення попереднього вступного інструктажу з охорони праці, а також щодо застосування протипожежних засобів, засобів індивідуального захисту і захисних пристосувань (при прийнятті на роботу), повторних і цільових інструктажів та періодичних навчань працівників (протягом трудової діяльності), зайнятих на роботах з небезпечними умовами праці, а також подальшу перевірку отриманих знань комісією;

- забезпечити суворе дотримання правил безпеки працівниками і відвідувачами НЗС;

- запровадити систему автоматичного постійного контролю в контурі управління НЗС (контроль витоку палива в ґрунт, зворотного фонтанування палива при засміченні дихального клапана під час зливу, спалаху палива під час зливу через іскру статичної електрики при порушенні заземлення, розтікання нафтопродуктів і залпового скиду неочищених стоків в злизову каналізацію, відсутності води в пожежній ємності при гасінні загоряння тощо).

УКРИТИСЯ, НЕМОЖЛИВО РИЗИКУВАТИ: ЯКИМ У МИКОЛАЄВИ БУВ ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ОБСТРІЛІВ РАКЕТАМИ

Дідняк А.В.

*Науковий керівник - Курепін В.М. канд. екон. наук
(Миколаївський національний аграрний університет)*

З перших днів війни Миколаїв постійно зазнавав обстрілів ракетами з різного озброєння : ракетами С-300, С-400, Х-55, «Калібр», зброї типу Смерч, та крилатими ракетами. Сам факт застосування непрофільних зенітних ракет для ударів по населеним

пунктам, зокрема по місту Миколаєву, виглядає абсурдно та фантазмагоричне. На жаль, жертвами таких ракетних ударів стали мирні громадяни міста.

У такій ситуації, коли є багато руйнувань, жертв й постраждалих, є потреба подбати про заходи безпеки для населення [1]. Ще у перші дні Миколаївська обласна адміністрація оприлюднила перелік захисних споруд цивільного захисту, які готові були прихистити миколаївців, але результати інспектування були невтішні. У більшості бомбосховищ завалені проходи, відсутні засоби захисту, жахлива вогкість, у приміщеннях купа непотребу, сміття. Зрозуміло, місцева влада повинно дбати про безпеку людей.

Сховища та укриття мають різні вимоги для використання, нормативні акти визначають достатньо великий перелік критеріїв та вимог до захисних споруд [2], а у місцевої влади на вирішення злободенного питання було обміль часу. Треба було негайно виконувати безпосередні обов'язки по цивільному захисту населення.

Відповідно до переліку критеріїв захисні споруди цивільного захисту підпадають під поняття «готові», «обмежено готові» або «неготові». Все залежить від їх стану. Оцінка ступеня захисту споруди відбувалася по критерію, чи здатна конструкція споруди захистити [3], чи ні, тому її визнавали, чи готова вона, чи обмежено готова. Чому «обмежено», тому що потрібно фільтрувально-вентиляційне обладнання, але ж це не впливає на захист від озброєння, це протирадіаційний захист. У обмежено готовій споруді один з критеріїв не відповідає, але вона може використовуватися для укриття людей. У той час потрібно було прихистити тисячі миколаївців. Самі мешканці багатоповерхівок, небайдужі громадяни міста першими почали очищати й приводити до ладу більшість бомбосховищ.

У тяжкі часи для міста Миколаїв, коли кількість «прильотів» досягала максимуму (50-60 за добу), на обліку знаходилося 223 захисні споруди, Половина з цих споруд були відремонтовані, була вода, каналізація, світло, але їх використання було неможливо, із-за фільтрувально-вентиляційного обладнання, яке повністю відслужило свої терміни. Спеціальне обладнання має строк роботи який вже минув, замінити його не має чим, таке обладнання вироблялося тільки в росії.

За рештою параметрів бомбосховища міста були придатні для прихистку, проблема була в іншому, кількість цих укриттів не забезпечувала захист усіх жителів Миколаєва, тому було прийнято рішення перевірити всі підвальні приміщення, які перебували на обліку (їх 856), 303 з них були визнані придатними для укриття

населення. У них під час небезпеки могли укритися 216 тисяч людей, в захисних спорудах - 67 тисяч. Утім, половині громадянам міста просто не було де дітися [4], з укриттів «випали» підвальні приміщення, які викупили та переобладнали під спортивні зали, спа-салони, перукарні, магазини, кафе тощо. Їх власники відмовлялися визнавати на своїх територіях наявність захисних споруд. А їх можна і треба було використовувати.

Підвальні приміщення потрібно використовувати для укриття населення як споруди подвійного призначення та як найпростіші укриття (Кодекс цивільного захисту України, глава № 7, стаття № 32). Такі приміщення мають відповідати мінімальним вимогам щодо забезпечення безпеки [5], тих хто обрав такі міста, як захист та мають бути відповідно облаштовані. Законодавство не визнає вимоги до зовнішніх огорожувальних конструкцій, матеріалів, з яких їх виготовлено, об'ємно-планувальні та конструктивні рішення споруд та приміщень найпростіших укриттів. При використанні споруд, приміщень, як найпростіші укриття, важливо щоб несучі та зовнішні огорожувальні конструкції (стіни, перекриття, покриття) будівель були виготовлені із залізобетону, цегли або інших кам'яних матеріалів. У такому виконанні підвальні приміщення повинні забезпечити захист від дії звичайних засобів ураження.

У підвальних приміщеннях, де укривалося населення міста, повинні бути туалет, бачки з питною водою мінімум на 100 літрів, освітлення (гасова лампа, свічки), мають бути сидіння і нари. В таких приміщеннях, згідно із затвердженими нормами, можна перебувати до шести годин. У захисних спорудах, на відмінну з підвалами, передбачено на явність води, світла, каналізації та перебувати в них можна до двох діб.

У вересні 2022 року в Миколаєві з'явилися зупинки-укриття (наземні бомбосховища). Такі захисні споруди були оснащені безкоштовним Wi-Fi, екраном, за допомогою якого пасажирів могли бачити громадський транспорт, що під'їжджає, **МІСЦЯМИ ДЛЯ СИДІННЯ**. Сховище виготовили за ізраїльським зразком з армованого бетону, воно розраховане на 24 людини.

Після початку 24.02.2022 повномасштабної військової агресії російської федерації проти України та введення на всій території України воєнного стану виникли обґрунтовані та реальні підстави для використання захисних споруд цивільного захисту безпосередньо за призначенням. Таким способом міська влада населених пунктів повинна була зберегти життя та здоров'я громадян [6] під час повітряних атак ворога.

На початок війни лише 10% населення міста Миколаєва було забезпечене захисними спорудами. Всі інші мали отримати захист у спорудах подвійного призначення: підземні паркінги, торговельні центри, підвали. З підземними паркінгами були проблеми – їх просто у місці немає. Керівництво торговельних центрів, які продовжували свою роботу, взагалі наказало своїм співробітникам зачиняти двері під час повітряних тривог та не дозволяти відвідувачам знаходитися у приміщеннях поки не пролунає сигнал «Відбій повітряної тривоги». Решта торговельних центрів, ще на початку бойових дій, припинили свою діяльність та були зачиненими. Реалії часу – захист у підвалах, але у перші дні війни для мешканців міста Миколаїв це була спільна біда, тому залишалося розраховувати тільки на себе.

Отже, Миколаїв потребує оновлення, але яким воно буде, залежить і від нас. Модернізація укриттів, це тривалий необхідний процес, адже війна, нажаль, ще не завершена. Треба підготувати законодавчу базу, а потім розробити стратегію з відновлення та будівництва захисних споруд. Визначити який захист вони повинні надавати.

Список використаних джерел:

1. Іваненко В.С., Курепін В. М. Місцеві органи влади в умовах воєнного стану: повноваження та співпраця військових адміністрацій з органами місцевого самоврядування // Правові засади організації та здійснення публічної влади : V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Хмельницький, 17 червня 2022 р. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2022. С. 148-150.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11869>.

2. Пранович К. О. Охорона земель, інженерно-технічні заходи цивільного захисту та благоустрій територій об'єднаних громад // Інформаційно-психологічна та техногенна безпека: історичні аспекти, особливості захисту суспільства та особистості : тези доповідей за результатами тематичного «круглого столу», м. Миколаїв, 9 грудня 2022 р. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 43-46.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12080>.

3. Курепін В. М. Готовність до надзвичайних ситуацій та умов воєнного стану // Вирішення сучасних проблем технологій та техніки в сільськогосподарському виробництві : зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції № 18, м. Ніжин, 24-25 листопада 2022 р. Ніжин, 2022. С. 93-96.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12252>.

4. Іваненко В. С. Стресостійкість, як вид психологічної особистості // Інформаційно-психологічна та техногенна безпека: історичні аспекти, особливості захисту суспільства та особистості : тези доповідей за результатами тематичного «круглого столу», м. Миколаїв, 9 грудня 2022 р. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 18-20. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12066>.

5. Курепін В. М. Вдосконалення нормативно-правової бази, що регулює загальні питання соціального захисту // Захист прав людини в Україні: сучасний стан та перспективи вдосконалення : збірник тез Науково-практичного круглого столу, присвяченого 74-й річниці проголошення Загальної декларації прав людини, м. Хмельницький, 9 грудня 2022 р. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2022. С. 109-112. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12259>.

6. Буга Р. Р. Реформування місцевого самоврядування з питань захисту населення і територій від негативних наслідків надзвичайних ситуацій, як гарантована безпека людині // Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. м. Миколаїв, 23-24 червня 2021 р. Миколаїв : МНАУ, 2021. С. 14-17. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9819>.